

28 Mayıs 2023 Pazar gecesi Kocaeli'nin Derince ilçesinde bulunan limana yanaşan bir gemiden yük indirilmesi sırasında yaşanan bir kimyasal tepkime sonucu yangın çıktı. Yük gemisinden limana indirilirken yanan ürünün "Phostoxin Tablet" adında, bileşiminde alüminyum fosfit, amonyum karbamat ve fosfin bulunan, özellikle hububat depolamada haşere ve patojenlere karşı kullanılan çok zehirli bir kimyasal olduğu öğrenildi.

Alüminyum fosfit su ile temas ettiğinde kendiliğinden tutuşabilen yanıcı bir gaz olan fosfin yaymaktadır. Bu nedenle yangının ürünün su ya da yüksek oranda nem ile teması sonucu ortaya çıktığı tahmin edilmektedir.

Yangının, Kocaeli Valiliği, Kocaeli Belediyesi itfaiye ekipleri ve AFAD'ın müdahalesi ile ancak 6 saatte söndürülebildiği basına yansımıştır. Çevre Mühendisleri Odası Kocaeli Şube Başkanı Gökhan Tilki, sahanın yangın sonrası ortaya çıkan atıktan temizlenmiş ve atıkların atık yakma tesisinde bertaraf edilmiş olduğunu ifade etmektedir.

Basında çıkan haberlere göre gözle görülür biçimde kentin yerleşim alanlarının üstüne fosfin gazı yayılmıştır. **Ancak ne miktarda kimyasal maddenin yandığı ve yanma sonucu ne kadar fosfin gazının atmosfere salındığına, ne kadarlık bir nüfusun atmosferde yayılan bu zehirli gaza maruz kaldığına dair yetkililerce bir açıklama yapılmamıştır.**

Fosfin Gazı Solunduğunda Ve Yutulduğunda Çok Toksikdir

Temiz Hava Hakkı Platformu üyesi ve halk sağlığı uzmanı Prof. Dr. Çiğdem Çağlayan fosfin gazının yandığında, şiddetli solunum tahriş edici (fosfor pentoksit) yoğun beyaz bir bulut ürettiğini ve yoğun olarak solunması durumunda yaşamsal risk oluşturabileceğini belirtti. Prof. Dr. Çağlayan; "Fosfin gazının solunması burun, ağız, boğaz ve akciğerlerde tahrişe neden olabilir. Ani etkiler arasında bulantı, kusma, ishal ve mide ağrısı yer alır. Göğüste sıkışma, nefes darlığı, ağız kuruluğu, ateş, titreme, halsizlik, baş dönmesi ve koordinasyon bozukluğu olabilir. Ciddi vakalarda anormal kalp ritmine, kalp yetmezliğine, şoka, akciğer ödemine ve ölüme neden olabilir." dedi.

Fosfin Gazının Sucul Ortamlarda Yaşayan Canlılara Etkileri Çok Ciddi

Fosfin gazı aynı zamanda suda çözünürlüğü çok yüksek olan bir gazdır. ÇMO Kocaeli Şube Başkanı Tilki, gazın sucul organizmalar (suda yaşayan canlılar) için çok toksik bir madde olduğunu ve çevreye kontrolsüz olarak asla verilmemesi gerektiğinin altını çizmektedir. Bu bilgi ışığında, limanda yaşanan yanma olayı sonucu yaşanan deniz kirliliğinin ve deniz canlılarında yol açtığı ya da açabileceği sorunların tespiti de önem kazanmaktadır.

Limarlarda İş Güvenliđi Önlemleri Yetersiz mi?

6 Şubat'ta yaşadığımız büyük deprem ile birlikte İskenderun Limanı'nda çok sayıda konteynerin yanması sonucu büyük bir hava kirliliği yaratan yangının üzerinden henüz birkaç ay geçmişken bu kez benzer bir çevresel felaket başka bir önemli sanayi kenti olan Kocaeli'nde bir limanda yaşanmıştır. Limarlarda tehlikeli maddelerin güvenli bir biçimde taşınması ve geçici depolanması için gerekli önlemlerin alınıp alınmadığı, taşıma uygulamaları sırasında iş güvenliği kurallarına uyulup uyulmadığı, gerekli denetimlerin düzenli olarak yapılıp yapılmadığı önemli bir sorun alanı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bir başka eksiklik ise tehlikeli maddeleri içeren iş kazalarının ardından, bu maddelerin çevreye (hava, su ve toprak ortamlarına) yayılımının düzenli takibinin yapılmadığı, etkilenen alanlarda yaşayan insanların alandan uzaklaştırma dahil herhangi bir önlemlle korumaya alınmadığı, halkın yaşanan çevresel ve sağlık riskleri ile ilgili bilgilendirilmediği gözlemlenmektedir.

28 Mayıs 2023 gecesi Derince limanında yaşanan yangınla ilgili olarak yetkililerden aşağıdaki konularda açıklama yapmalarını talep etmekteyiz:

- Limanda yanan ürünün tam içeriđi nedir? Yanan ürünün alüminyum fosfit ve fosfin içerdiđi doğru mudur?
- Ne miktarda ürün yanmış ve yanma sonucu ne miktarda ne tür zehirli gaz ortaya çıkmıştır?
- Zehirli fosfin gazının yerleşim alanları üstüne yayıldığı doğru mudur? Yörede bulunan halk tehlikeli gaz yayılımı hakkında uyarılmış ve alabilecekleri önlemler konusunda bilgilendirilmiş midir?
- Gazdan zehirlenme olayları yaşanmış mıdır? Özellikle gaza ilk elden maruz kalan liman işçilerinde ve yangına müdahale eden ekiplerde sağlık sorunları yaşanmış mıdır?
- Kaç kişi fosfin gazından etkilenmiş, kaç hastane başvurusu yapılmış, bu kişilere nasıl müdahale edilmiştir? Şu anki sağlık durumları nedir?
- Fosfinin deniz ortamına bulaşmış olması söz konusu mudur? Gerekli önlemler alınmış mıdır? Eğer kontaminasyon oluştuysa başta balıklar olmak deniz canlılarında zehirlenme ve ölüm vakaları tespit edilmiş midir?
- Derince Sapiport limanı en son ne zaman iş sağlığı ve güvenliği konusunda denetlenmiştir? Bu denetleme sonucunda eksikler ve usulsüzlükler tespit edilmiş midir? Eğer bu yönde tespitler varsa idari ve hukuki işlem yapılmış mıdır?
- 28 Mayıs gecesi yaşanan kaza ile ilgili soruşturma başlatılmış mıdır? Kazanın nedeni, olası ihmal ya da usulsüzlükler tespit edilmiş midir? Bu soruşturma sonucu kamuoyu ile paylaşılmalıdır.

--

İletişim için

Deniz Gümüşel, Temiz Hava Hakkı Platformu Koordinatörü
0533 620 5838, deniz.gumusel@temizhavahakki.org

